

PTUJSKI PERUTNINAR

informacije

Številka 4 – marec 1990

Pregled gospodarjenja v letu 1989

Dober gospodar je lahko samo tisti, ki v danem trenutku razpolaga s podatki, kje se ekonomsko nahaja njegova enota. Seveda to ni samo odvisno od gospodarja, ampak od okolja v katerem je podjetje. Vsakemu, ki pomisli, da strokovne službe v mesecu marcu s težavo pripravljajo podatke za preteklo leto, mora biti jasno, da je nekaj narobe. Sistemska zakonodaja na področju računovodstva, ki se tako spreminja kot v naši državi, prispeva k zbežanosti poslovnih struktur in jih odvraca od dolgoročnih strateških odločitev.

Ta splošen uvod nas naj popelje v podatke o doseženih rezultatih preteklega leta za naše podjetje. Seveda pa del splošnosti velja tudi za nas, saj moramo v tem družbenem okolju živeti in skrbeti za svoj obstoj in razvoj. V takšnih kriznih časih kot jih preživlja naša družba danes pa je najpomembnejše to, da kot posamezniki in skupina ne izgubimo občutka za realnost ter, da v okviru možnosti naredimo vsak na svojem delovnem mestu vse kar prispeva k dobremu gospodarjenju.

V informaciji podajamo pregled poslovanja preteklega leta, ki mora biti osnova obravnave v delovnih okoljih z namenom, da negativne odklone v tekočem letu odpravimo.

DOSEGANJE FIZIČNEGA OBSEGA PROIZVODNJE

V planu proizvodnje za leto 1989 smo se v podjetju na osnovi dogovorjenih in usklajenih normativov in razpoložljivih kapacitet odločili, da se proizvodne zmogljivosti bistveno ne povečujejo, kljub temu pa je bila planirana 0,4% rast proizvodnje in 1,1% porast produktivnosti.

Leto 1989 je za nami in, ko primerjamo dejansko dosežene rezultate za celotno podjetje, lahko ugotovimo, da vsi planski cilji niso v celoti realizirani.

Planirana proizvodnja v podjetju je dosežena z indeksom 98,7, v primerjavi z letom 1988 pa je nižja za 2,1%. Planirana produktivnost je realizirana z indeksom 97,7, v primerjavi z letom 1988 pa je nižja za 4,3%.

PE TOVARNA KRMIL

je proizvedla za 0,7% več krmil, kot je bilo planirano, za prav toliko pa je presegla tudi planirano produktivnost.

V PE STARI STARŠI

so proizvedli za 15,0% več valilnih jajc in izvalili za 14,3% več DSP, od tega pa za 1,8% manj DSP staršev.

Skupaj je proizvodnja presežena za 8,5%, produktivnost pa za 15,7%.

PE STARŠI

je presegla planirano proizvodnjo valilnih jajc za 1,7%, izvaljenih pa je bilo za 0,4% manj DSP – BRO.

Vzreja brojlerjev v Kidričevem prikazuje nižjo realizacijo od plana za 6,8% ali 144 ton, kar je posledica nižjih tež brojlerjev.

Skupaj PE ni dosegla planirane proizvodnje za 0,9%, medtem ko je indeks produktivnosti 100.

V PE BROJLERJI

je proizvodnja presežena za 0,7%, za prav toliko pa tudi produktivnost.

Na farmi Breg je proizvodnja nižja za 87 ton ali 1,7%, medtem pa je v združni in kooperacijski proizvodnji proizvedeno za 416 ton oziroma 1,0% več mesa.

V PE PERUTNINSKA KLAVNICA

so proizvedli 12 ton več mesa kot je bilo planirano in 42 ton ali 3,8% več fileja, medtem ko je bilo za 13,3% manj razreza kot je bilo planirano. Skupna planirana proizvodnja je za 2,0% nižja, produktivnost pa za 3,3% pod planom.

PE PREDELAVA

je zaostala za planirano proizvodnjo za 4%, indeks produktivnosti pa je nižji za 4,6%.

Nedosežen plan je predvsem posledica močnih tržnih nihanj, saj smo klobasičarskih izdelkov proizvedli za 6,3% manj kot smo planirali, medtem ko smo strojno izkoščenega mesa proizvedli za 6,8% več, prav tako se je povečal odstotek uslužnostnih in zasilnih zakolov saj je večji za 14,4%.

PE PROMET

je presegla planirano število km za 10,3%, medtem ko je za 1,3% prevozila manj kot leto prej.

Planirana produktivnost pa je nižja za 1,2%.

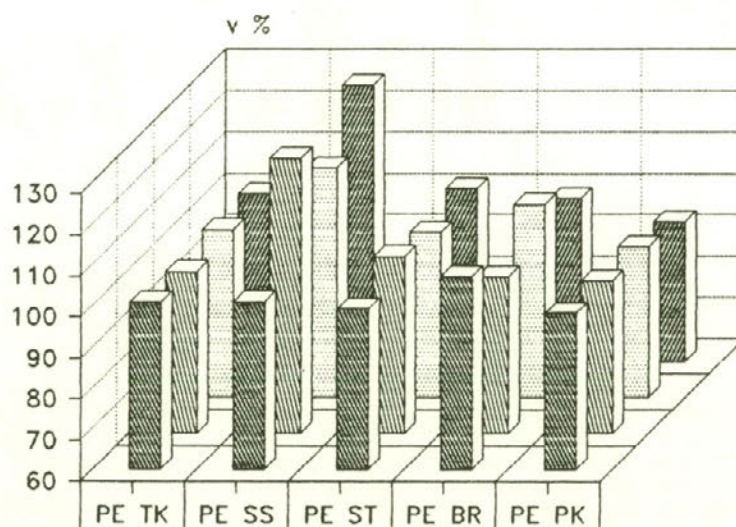
V PE SERVIS

so planirane storitve za 0,3% izpod načrtovanih, medtem ko je produktivnost višja za 0,7%.

PE PTUJSKA TISKARNA

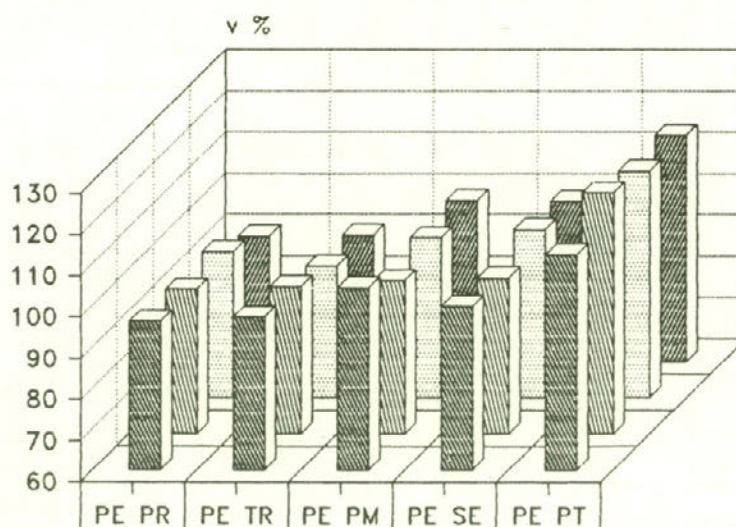
prikazuje porast proizvodnje, ki je za 12,2% višja od planirane. Prav tako je višja produktivnost za 15,0%. Vse to pa je posledica uvajanja sodobnejše opreme v tej proizvodni enoti.

Proizv. in storitve ter produktivnost
PE TK, PE SS, PE ST, PE BR, PE PK

	PE TK	PE SS	PE ST	PE BR	PE PK
produk.re.89/re/88	100.7	126.9	102	99.7	94
produk.real./plan 89	100.7	115.7	100	107	96.7
pro.real.89/real.88	99.3	126.9	103	98.2	97.1
pro.real./plan 89	100.7	100.8	99.1	107	98

Proizv. in storitve ter produktivnost
PE PR, PE TR, PE PM, PE SE, PE PT

	PE PR	PE TR	PE PM	PE SE	PE PT
produk.re.89/re/88	90.4	90.7	99.2	98.8	115
produk.real./plan 89	95.4	91.9	98.8	100.7	115
pro.real.89/real.88	95.1	95.7	97.1	97.8	118.5
pro.real./plan 89	96	97	104.2	99.7	112.2

KOMERCIALNO POSLOVANJE

Na področju komercialnega poslovanja smo v letu 1989 imeli precejšnje spremembe tako v organizacijskem pogledu kot v samem poslovanju.

Domači prodajni trg je bil nestabilen in morali smo se mu sproti prilagajati.

Padeč kupne moči se je odrazil v manjši prodaji piščančjega mesa na celotnem domačem trgu. Na prodajo so vplivali v veliki meri dogodki politične narave na relaciji Slovenija – Srbija. Lažje smo se prilagodili pri piščančjem mesu s prodajo na nove trge in v izvoz. Pri piščančjih izdelkih (klobasah) pa vsled velikega deleža v Srbiji to ni bilo možno (kljub povečani prodaji na ostalih trgih).

Problematika prodaje na domačem trgu je podrobneje obdelana v posebnem poročilu PE Trgovina in to z vsemi grafičnimi prikazi.

Količinski padeč prodaje beležimo tudi v izvozu perutninskega mesa vendar moramo poudariti boljšo strukturo izvoza z večjim deležem dražjih delov piščanca. Tako nam v zadnjih obdobjih raste povprečna dosežena cena po prodajni enoti izvoženega mesa.

Pri prodaji plemenskega materiala (staršev) smo v letu 1989 bistveno povečali prodajo s tem, da smo delno morali intervenirati z uvozom. Srečali smo se s precejšnjimi problemi pri sevisiranju te prodaje.

Naši strokovnjaki za marketing so skupno s Studijem marketing Delo pripravili strokoven pristop ob uvajanju novih proizvodov KOKETI in rezultati so že vidni v konkretni prodaji.

Pri oskrbi surovin z domačega in tujega trga kljub težavam proizvodnja ni imela zastojev (razen pri pomanjkanju slanine za predelavo). Uvozili smo večje količine koruze, ker ni bilo v določenem obdobju ponudbe na domačem trgu.

Problemi so bili veliki na področju cen vsled nenormalne hiperinflacije.

INVESTICIJSKA DEJAVNOST

Naša največja investicija III. faza rekonstrukcije in modernizacije mesne industrije bo po sedanjih ocenah znašala 170.629.772.300 din brez revalorizacije in tečajnih razlik.

Povečanju predračunske vrednosti se nismo mogli izogniti, čeravno to ni nastalo v gradbenih delih. V glavnem je podražitev nastala v višjih carinah za uvoženo opremo (cca. 70% podražitev so carine) ostalo so pa podražitve v strojnih in elektro instalacijah. Ne smemo pozabiti, da je bil investicijski program izdelan na osnovi cen iz leta 1987 in v dogovoru z bankami povišan v dveh letih samo za 100%. Vrednost US\$ je bila v investicijskem programu 839,29 din (stalne cene).

Kljub navidezno visokemu povišanju predračunske vrednosti, ki je nastalo v nenormalnih razmerah rasti cen, zlasti v drugi polovici leta 1989 (indeks gradbenih podražitev v letu 1989 je 2.800) lahko ocenjujemo, da je naložba finančno izredno racionalno speljana. To je tudi razvidno iz podatka, da je skupna vrednost investicije v US\$ 17,5 milijonov namesto 39 milijonov US\$ po investicijskem programu.

Rekli smo že, da smo začeli z gradnjo maja 1988. Zato smo potrebovali 115 raznih soglasij in odločb. Z izvajalci in dobavitelji opreme smo sklenili 83 pogodb in 37 aneksov. Finančno smo za plačilo likvidirali 243 predračunov in računov kot zagotovitev plačila. Nešteto je pregledanih in obračunanih mesečnih situacij s strani naših

strokovnih in nadzornih služb. Vsa plačila so bila v rokih plačana, za kar gre priznanje tudi finančnim službam.

Upamo tudi, da je z zaustavitvijo inflacije oziroma ukinitvijo obračuna revalorizacijskih obresti, naše breme dinarskih kreditov znosno (ocenjuje se blizu 47 milijonov K din in 6 milijonov US\$ deviznega dolga).

INVESTICIJSKA DEJAVNOST PO OSTALIH PE

PE PERUTNINSKA KLAVNICA

V letu 1989 je bila nabavljena razna oprema v skupni višini 134.922.430, — din.

Poleg III. faze so se še izvajala dela na:

- izvedbi priključka kanalizacije na D kanal v višini 1.677.066.700, — din

- izvedbi instalacijskih del na izkoriščanju odpadne energije v kafileriji v višini 7.984.668.000, — din

- izvršen je bil nakup zemljišča ob ograji klavnice 64 arov 63 m² v višini 291.871.406, — din.

Sklenjene so bile pogodbe za izvedbo večjih investicijsko vzdrževalnih del na izgradnji cestnega priključka na Zagrebško cesto v višini 1.407.700.000, — din, obnova hladilne celice 37 v višini 4.242.537.000, — din in dela v stari kafileriji v višini 1.174.224.000, — din.

PE PREDELAVA

V letu 1989 je bila nabavljena razna oprema za predelavo v višini 1.120.470.500, — din. Izvajala so se dela na sanaciji strojnice POM programa v višini 10.947.996.000, — din. Sklenjene so bile še pogodbe za izvedbo investicijsko vzdrževalnih del na hladilnih celicah 20,21 v višini 711.456.800, — din, za izdelavo idejnega projekta predelave v višini 123.248.800, — din, ter projekt adaptacije garderob skladišča v višini 70.000.000, — din.

POM

Po požaru 6. 6. 1989 smo pristopili k obnovi strojnice, po predhodnem upravnem postopku. Izvajalci del so zamudili mesec dni (zaradi nepredvidenih tehnično zelo zahtevnih del), vendar je kljub vsemu poskusna proizvodnja stekla v rekordnem času, ob koncu meseca decembra. Kljub vsem težavam pa lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da je proizvod na trgu ugodno sprejet in da pomeni za naše podjetje resničen uvod v novo razvojno IV. fazo modernizacije Mesne industrije.

PE BROJLERJI

V letu 1989 je bila nabavljena razna oprema v višini 1.551.410.600, — din za farmo Breg, v OE Zadruga proizvodnja se je v letu 1989 financirala izgradnja za pridobitev vzrejnih objektov skupne kapacitete 176.000 piščancev v turnusu. V tem letu so bili končani in predani v proizvodnjo hlevi za 164.000 komadov piščancev, povečava za 12.000 komadov pa bo končna v letu 1990. Za navedeno so bila porabljena sredstva podjetja v višini 2.760.307.500, — din. Poleg tega so bila opravljena obnovitvena dela (boljša izolacija, ogrevanje, tehnološke izboljšave) pri 67 kooperantih. Za te namene so bila porabljena izključno sredstva združene amortizacije kooperantov v višini 2.655.868.500, — din.

PE STARŠI

V letu 1989 je bila nabavljena razna oprema, izvršeno sofinanciranje izvedbe računalniško vodene klimatizacije na Testni postaji VAŠ Maribor, naročen geodetski posnetek objektov Sela, Starošinci: v skupni višini 548.356.360, — din.

V tem letu je zgrajena nova trafo postaja na farmi Kidričevo v skupni višini 2.400.000.000, — din. Opravljena so bila investicijsko vzdrževalna dela na popravilu 20 kV daljnovoda v višini 196.503.087, — din.

PE STARI STARŠI

Izvajala so se investicijsko vzdrževalna dela na popravilu tlakov v valilnici Markovci v višini 1.342.466.000,— din.

PE TOVARNA KRMIL

V letu 1989 je bila nabavljena razna oprema v višini 822.300.000,— din.

Sklenjene so bile pogodbe za izvedbo investicijsko vzdrževalnih del na:

- popravilo rezervorja za industrijsko olje v višini 195.537.960,— din
- generalno popravilo kotla v višini 727.423.640,— din
- popravilo dvigala v višini 1.859.000.000,— din.

PE TRGOVINA

V letu 1989 je bila nabavljena razna oprema (hladilna oprema, 3 vozila TAM, izvršen je bil nakup poslovnega prostora v Zagrebu, izdelan idejni projekt »fast food« restavracij in razna druga oprema) v skupni višini 5.774.072.600, din.

Konec leta so bila oddana dela na adaptaciji hiše »Žilavec« v višini 46.000.000.000,— din.

PE PROMET

V letu 1989 je bila nabavljena oprema (3 vozila TAM, stroj za pranje RIKO itd.) v skupni višini 2.164.904.200,— din.

PE SERVIS

V letu 1989 je bila nabavljena razna oprema (stroj za rezanje navojev, strojna žaga, mešalec, osebno vozilo R4, tovorno vozilo JUGO-POLI — staro za novo) v skupni višini 694.267.900,— din.

PE TISKARNA

V letu 1989 je bil nabavljen oziroma dopolnjen računalniški sistem, osebno vozilo LADA 2 kom (eden staro za novo) v skupni višini 378.814.600,— din.

DIREKCIJA

V letu je bila nabavljena razna oprema (računalniška oprema — PC tiskalnik CITIMUX, COMLINK, terminali, oprema za laboratorij, računski stroji, nov telex) v skupni višini 2.205.594.100,— din.

Za realizacijo vsega zgoraj navedenega je bilo v letu 1989 s strani Odbora za gospodarstvo in kasneje Poslovodnega odbora odobrenih 121 predlogov za nabavo opreme in izvedbo del. Podpisanih je bilo 86 pogodb in aneksov v skupni višini 120.000.000.000,— din.

Naša vlaganja v letu 1989 (vključno s III. fazo RMMI) so bila 128,8 milijarde din lastnih sredstev, za III. fazo pa je bilo še porabljeno 19,3 milijarde din dinarskega kredita in korišćeno 3.027.221 US\$ deviznega kredita.

REALIZACIJA ODHODKOV, PRIHODKOV IN UGOTAVLJENJE DOHODKA

Realizacija odhodkov, prihodkov in ugotavljanje dohodka na žalost ni primerljiva s predhodnimi obdobji, kar je posledica organizacijskih sprememb in spreminjanje zakonodaje na področju računovodstva. Poslovni odhodki letošnjega leta znašajo 2.160 milijard din in ne kažejo v celoti inflacijskega porasta. Od odhodkov izstopajo reklamni stroški, ki so večji predvsem zaradi intenzivnejših reklamnih akcij po novem proizvodnem programu. Preseneća pa podatek o amortizaciji, ki je manjša kot smo jo načrtovali in znaša 92 milijard din. Tako nizka amortizacija je zaradi spremenjene zakonodaje, ki določa, da se amortizacija obraćunava iz nerevaloriziranih osnov. V kalkulirani bruto osebni dohodki in skupna poraba kažejo hitrejšo rast kot odhodki skupaj in je njihova rast hitrejša kot je stopnja inflacije.

V lanskem letu smo ustvarili 2,784 milijard prihodka. Med prihodki je potrebno omeniti del prihodkov od financiranja 323 milijard din, ki smo jih zaslućili na posojanju denarja na prostem finanćnem trgu. Ta del prihodkov predstavlja 11,6% vseh prihodkov. V inflacijskem letu kot je bilo lansko pa bi pomenilo najvećjo gospodarsko napako, če ne bi ravnali z denarjem tako, da bi ga zadrćevali v Perutnini. Saj je v decembru pomenilo posoditi denar za osem dni 12,7% zaslućka.

RAZPOREJANJE DOHODKA IN DOBIĆKA

Iz ustvarjenega dohodka pokrivamo v celoti realizirane bruto osebne dohodke in neposredno skupno porabo. Razlika med dohodkom in osebnimi dohodki je dobićek, ki je dosećen v višini 194 milijard din. Iz dobićka smo pokrili davke in prispevke, ki kažejo hitrejšo rast kot dobićek. Konćna delitev dobićka je takšna, da samoupravno sprejete sporazume na področju občine in republike ne pokrivamo iz izraćunanega dobićka.

ZAKLJUĆEK

Perutnini se je s svojim poslovanjem v letu 1989 uspelo izogniti najvećji nevarnosti inflacije, da iznići ali prerazporedi premoćenje. Zaklućni raćun nam kaže, da je Perutnina v letu 1989 ohranila svoje premoćenje na realni višini preteklega leta, ob pokrivanju vseh obveznosti za njen nadaljnji razvoj preko III. faze rekonstrukcije in modernizacije mesne industrije. Ta zaklućek pa mora biti za vsakega delavca Perutnine preveć lep, kajti rezultati kolićinske proizvodnje in produktivnosti dela nam kažejo, da smo naredili manj kot v letu 1988 z većjim številom delavcev. Zato je nujno, da se v popolnosti angaćiramo na problemih proizvodnje, prodaje in varćevanja na vseh področjih, kajti krizo gospodarstva bodo prebrodili samo tisti, ki bodo cenejši in kvalitetnejši s svojimi proizvodi. Nobenega razloga ni, da ne bi bila Perutnina med njimi.

Globalna analiza izvajanja srednjeročnega plana razvoja obdobju 1986 – 1990

V tekočem srednjeročnem obdobju je bilo doseženih več pomembnih rezultatov. Izrazit napredek je dosežen v konverziji iz živi teži v brojler-ski reji. Konverzija se je znižala z 2,09 kg v letu 1985 na 1,92 kg krme za kg žive teže v letu 1989. Teža je porasla z 1,71 kg v letu 1985 na 1,76 v letu 1989.

Naslednji velik uspeh je program koketov, ki osvaja tržišče.

V tem srednjeročnem obdobju bo startala tudi nova klavnica, ki predstavlja enega največjih investicijskih zalogajev v zgodovini Perutnine. Omo-gočila bo boljše pogoje dela in kvalitetnejšo obde-lavo.

Novi pogoji gospodarjenja so narekovali spremembe v organizaciji podjetja. Tako se je Perutni-na najprej preoblikovala v enovito DO, nato pa v družbeno podjetje. Ustanovljena je bila tudi prva mešana družba.

V naslednji tabeli je predstavitev doseganja srednjeročnega plana za leto 1990:

Proizvodnja	Indeks	
	Realizacija 1989 sred. pl. 1990	Načrt 1990 sred. pl. 1990
Krmila	92,0	92,7
Valilna jajca starši	126,1	118,1
Valilna jajca BRO	88,6	90,2
DSP – starši	93,0	99,1
DSP – BRO	84,2	89,8
Vzreja BRO – farme	86,6	95,9
– koop. proizy.	99,9	100,7
Perutninsko meso	97,0	97,8
Mesni izdelki in gotove jedi	100,4	139,3

Zaradi spremembe strategije, zarisane v srednje-ročnem planu 1986–1990, kjer smo predvidevali širitev kapacitet vzreje in nesnosti pri starševskih jatah, so predvsem tisti indeksi, ki se nanašajo na to spremambo, nižji od 100. Nižji indeks pri proizvodnji krmil pa je posledica izboljšanja konverzije.

Proizvodnja je v primerjavi z ltom 1985 porasla za 18,5%, zaposlenost iz ur za 15,6% kar daje porast pro-dukтивности za 2,5%.

Analiza tekočega srednjeročnega obdobja je pokazala, da je bilo veliko narejenega, na nekaterih področjih so dosežki zelo dobri in le ti nam dajejo vzpodbudo za dobro in učinkovito delo tudi v prihodnje.

Predlog finančnega načrta za leto 1990

II. del načrta poslovanja – finančni načrt predstavlja finančno ovrednotenje načrtovanega fizičnega obsega proizvodnje in storitev za leto 1990.

Pri sestavi finančnega načrta je bil upoštevan Marko-vičev program gospodarjenja v letu 1990 ter ob sestavi znane omejitve nekaterih postavk. Pri postavljanju siste-ma planskih cen so bila upoštevana za vse proizvode in storitve enaka izhodišča.

Pomembnejše postavke finančnega načrta za leto 1990 so načrtovane v naslednji višini:

– koriščenje sklada skupne porabe	8.000.000,00 din
od tega v I. polletju (omejitev)	5.870.000,00 din
– sredstva stanovanjskega sklada:	3.284.000,00 din
od tega za kredite	2.400.000,00 din
– amortizacija:	48.400.000,00 din
– investicijsko in tekoče vzdrževanje:	42.631.020,00 din
– rekama in propaganda	6.164.000,00 din

V letu 1990 planiramo prihodek v višini 1.253.800.000 din, odhodkov v višini 1.156.800.000 din, dohodka v višini 335.138.000 din ter dobička 97.000.000 din.

Smernice za pripravo srednjeročnega plana 1991 – 1995 s projekcijo razvojnih usmeritev do leta 2005

Glede na možnosti, ki jih ponuja nova klavnica ter na spreminjanje pogojev gospodarjenja in vedno večjega vpliva trga je bil pri postavitvi smernic upoštevan variantni pristop. Večje povpraševanje obsega proizvodnje perutninskega mesa zahteva večje vlaganja v predhodne faze proizvodnje. Osnovna izhodišča za pripravo smer-nic so bila naslednja:

- višja oblika predelave
- poudarek kvaliteti na vseh področjih
- kompjuterizacija podjetja
- posodobitev lastnih prodajalnih ter izgradnja novih
- širitev in modernizacija predelave

Možnosti klavnice segajo do proizvodnje cca 75.000 ton perutninskega mesa letno. Ker se bo podjetje poskušalo čimbolje prilagajati zahtevam trga, so v smernicah zajete možne variante z globalno potrebnim prilagajanjem predhodnih faz. Okvirno pa se je izoblikovalo mnenje, ostati na sedanjem nivoju proizvodnje prerut-

ninskega mesa, oziroma le rahlo povečati obseg proizvodnje. Gledne na oceno, da je možna proizvodnja perutninskega mesa do 41.000 ton letno brez večjih investicijskih vlaganj v predhodne faze, je na tej osnovi narejena tudi okvirna projekcija do leta 2005.

PREGLED PROIZVODNJE IN STOPENJ RASTI

Vrsta proizvodnje	Enota mere	1991	1995	2005	Popr. letna stopnja rasti	
					1995/1991	2005/1991
Proizvodnja mesa	ton	39.000	40.100	41.000	0,7	0,4
Proizvodnja krmil	ton	120.000	123.000	125.300	0,6	0,3
Valilna jajca starih staršev	000 kos	4.000	4.600	5.100	1,1	1,1
Valilna jajca staršev	ooo kos	45.100	50.000	50.800	2,8	0,9

31. MAREC JE DAN INOVATORJEV. VKLJUČITE SE V INVENTIVNO DEJAVNOST TUDI VI

Nagrade inovatorjem

V decembrski številki Perutninarja smo vas seznaniili s predlagatelji inventivnih predlogov. Takrat smo zapisali »Komisija za inventivno dejavnost smatra, da so vsi predlogi koristni. Predlogi se bodo posredovali ustreznim strokovnim službam, ki naj ocenijo koristnost predlogov čim bolj strokovno ter izračunajo nadomestilo za posamezne predloge.«

Strokovnjaki so, enako kot komisija, ocenili, da so predlogi koristni in uporabni, vendar pa je za nekatere težko izračunati efekt, ker ni dovolj oprijemljivih podatkov za izdelavo kalkulacije.

Delovna skupina: Čuš, Auer, Učakar je pripravila predlog nadomestil za posamezne predloge, pri čemer je objektivno neizračunljive predloge primerjala z lažje izračunljivimi v smislu rangiranja. Pri tem je upoštevala še posredne efekte, kot so: varnost proizvodnje, olajšanje dela, hitreje opravljeno delo in podobno. Na osnovi teh elementov je bil pripravljen predlog o katerem je razpravljala in ga potrdila komisija za inventivno dejavnost na svoji redni seji 20. februarja 1990 in ga dala v sprejem delavskemu svetu.

1. Izboljšava obdelave folije

Avtor predloga: GAISER Marjana — PE Ptujška tiskarna.

Opis predloga: Smisel izboljšave je v olajšavi obrezovanja folije, pri čemer se zelo skrajša čas potreben za obdelavo.

Predlog nadomestila: Glede na to, da zaradi majhnega obsega te vrste obdelave ni večjega ekonomskega efekta, ki pa bi nastal pri večji dnevni serijski proizvodnji, predlagamo izplačilo nadomestila v višini 50 točk.

2. Večnamenski hidravlični snemalec

Avtor predloga: AUER Alojz — PE Starši.

Opis predloga: Prevozna raztegljiva miza v kateri je montirana hidravlika s priključki za snemanje in nameščanje vseh vrst ležajev na vse vrste elektromotorjev. S tem je dosežena višja kvaliteta montaže in demontaže, delo pa je opravljeno mnogo hitreje, kar je še posebej pomembno za pravočasno opravljanje remontov.

Predlog nadomestila: Prej se je v skupini 9 objektov porabilo za snemanje ležajev ventilatorjev 15 ur. S snemalcem je to delo opravljeno v 45 minutah. Prej so to

delo opravljali najmanj trije delavci, sedaj ga opravlja dva. Nadomestilo po izračunu znaša 18.057 din.

Ker podobno razmerje velja tudi za montažo, znaša prihranek v enem letu $18.057 \text{ din} \times 2 = 36.114 \text{ din}$ oziroma za tri leta 108.342 din. V točkah izražena gospodarska korist znaša 21.202 točki. Glede na ostale efekte (pravočasnost remonta, zelo olajšano fizično delo, možnost ostalih opravil zaradi krajšega časa za to opravilo ter možnost uporabe snemalca tudi pri drugih delih v drugih enotah) se prej izračunana osnova v skladu s 37. členom SaS o izumih poveča za 10%, tako znaša nadomestilo skupaj 503 točke.

Na osnovi navedenega predlagamo izplačilo nadomestila za ta inovativni predlog v višini 503 točke neto OD v vrednosti točke na dan izplačila.

3. Sprememba smeri vrtenja enofaznih ventilatorjev

Avtor predloga: KEKEC Miran, PE Brojlerji.

Opis predloga: S spremembo smeri vrtenja ventilatorjev se spremeni smer zračnih tokov, kar ob visokih temperaturah omogoča v objektu brojlerske reje zniževanje notranje temperature in boljše prezračevanje.

Predlog nadomestila: Težko je oceniti kolikšen je vpliv tega predloga na znižanje pogina, ocenili smo, da znaša znižanje pogina 0,5% v poletnem turnusu. Nadomestilo po izračunu znaša skupaj 581 točk.

4. Varnostna vezava

Avtor predloga: AUER Alojz — PE Starši.

Opis predloga: Avtor je elektro omarice predelal tako, da je možno v primeru okvare pomožno napajanje ventilatorjev. S tem je možnost zadušitve živali v objektu mnogo manjša.

Predlog nadomestila: Po rangiranju posameznih predlogov predlagamo izplačilo nadomestila za ta predlog v višini 300 točk po neto vrednosti točke na dan izplačila.

5. Popravilo PVC banic za pranje jajc

Avtor predloga: MALINGER Franc — PE Starši.

Opis predloga: Avtor je povečal dobo uporabnosti banic s tem, da je nanje pritrdil dve železni palici, tako, da se banici premikata po železu.

Predlog nadomestila: Glede na trajo uporabnost ideje predlagamo izplačilo nadomestila v višini 3 x 50 točk = 150 točk.

Predlagamo, da delavci PE Servis že ob nakupu novih banic poskrbijo za primerno zaščito le-teh.

6. Popravilo avtomatskih napajalnikov

Avtor predloga: ZEMLJIČ Mihael — PE Starši.

Opis predloga: Avtor predlaga, da se popravljajo poškodovani napajalniki, ki so doslej veljali kot neuporabni. Sam jih je popravil tako, da je nastale razpoke zalil s silikonskim kitom.

Predlog nadomestila: Glede na trajno uporabnost ideje predlagamo izplačilo nadomestila v višini 3 x 50 točk = 150 točk.

Predlagamo, da delavci PE Servis organizirajo popravilo avtomatskih napajalnikov z varjenjem plasti-ke. (Idejo so nadgradili delavci razvojnega sektorja.)

7. Merilna miza

Avtor predloga: KAUČEVIČ Slavko — PE Starši.

Opis predloga: Avtor je izdelal prevozno merilno mizo, v katero je vgradil univerzalne prenosne instrumente.

Predlog nadomestila: Glede na uporabnost mize, pridobitev na času, manjša nevarnost pri delu, večja očuvanost instrumentov, po primerjavi in rangiranju predlogov predlagamo, da se avtorju izplača nadomestilo v višini 360 točk po neto vrednosti točke na dan izplačila.

8. Popravilo palet

Avtorji: MAJHEN, KRAMBERGER, IRGL — PE Perutninska klavnica.

Opis predloga: Navedeni delavci predlagajo, da bi se naj za popravilo palet uporabljal les zabojev opreme za novo klavnico.

Komisija smatra, da do takih predlogov na bi smelo prihajati, ker bi morale veljati za vsako delovno mesto še predvsem pa za tista v katerih je kakorkoli zajeta tudi

odgovornost za stroškovni vidik proizvodnje, načelo dobrega gospodarja (npr. skladiščniki in njihovi predpostavljeni).

Dobro pa je, da se najdejo delavci, ki na te pomanjkljivosti opozorijo, zato komisija predlaga izplačilo nadomestila za podan predlog v vrednosti 50 točk neto OD.

Še nekaj razmišljanj članov komisije za inventivno dejavnost

Najpomembnejše je to, da bi bilo potrebno prenesti v proizvodni program vse inovacije, ki so ocenjene kot koristne in so tudi nagrajene. Da bi lahko inovacije uvedli v tiste proizvodne enote, v katerih bi bila novost koristna in uporabna, bi bilo nujno, da bi na sestankih Komisije za inventivno dejavnost Perutnine redno sodelovali predstavniki vseh proizvodnih enot.

V podjetju bi si morali prizadevati, da bi inventivna dejavnost v podjetju postala nujnost, da bi postala delovna navada, kultura razmišljanja. Žal, se še vedno nekaterim zdi enostavna izboljšava nepomembna zadeva in menijo, da je ni vredno niti obravnavati. Vendar je pomembna. Pomemben je tudi predlog, ki ne prinaša bistvene koristi, vendar kaže voljo in željo do iskanja novosti, kaže razmišljanje delavca, kako na delovnem mestu nekaj izboljšati. Komisija za inventivno dejavnost si zato močno prizadeva dvigniti kulturo inventivne dejavnosti. Že lani je v ta namen dala v vseh proizvodnih enotah namestiti skrinjice, v katere lahko oddate svoje predloge ali pobude.

Izpostavljeno je bilo tudi vprašanje tipiziranja opreme in materialov. Nikakor ni dobro, da se vgrajuje v enote s podobno ali enako dejavnostjo različna oprema, za katero je potrebno zagotavljati množico različnih rezervnih delov in materiala za vzdrževanje. Seveda k temu precej pripomorejo tudi proizvajalci opreme, ki kar naprej nekaj spreminjajo.

Marec je mesec inovacij. 31. marec je dan inovacij. Naj torej ne bo to le praznik inovatorjev, marveč naj bodo tega dne polne skrinjice inventivnih predlogov. LC

Vodji prodajnih skladišč in predstavništev Perutnine z vse Jugoslavije so si med novoletnim srečanjem ogledali novo klavnico

